

EMIL DINGA

CIORCHINI

*istantanee
lirico-metafizice
vol. 2*

CUPRINS

CIORCHINI DE PĂMÂNT	7
CIORCHINI DE APĂ	49
CIORCHINI DE AER	89
CIORCHINI DE FOC	135
CIORCHINI DE QUINTESENȚĂ	181

CIORCHINI DE PĂMÂNT

1. Pământul visează și el, fără îndoială. Uneori, somnul său este atât de adânc, încât visele sale devin agitate, el tresare brusc, din când în când, și se așază mai bine în patul său din cer, pentru a-și continua odihna. Tresăririle sale sunt cutremurele de pământ, care ne amintesc, mereu și mereu, că suntem mici fire de praf pe spinarea mamei noastre – Geea.

2. Merg prin albia secată a unui pârâu. Rar albia era plină cu apă, mai bine zis, doar când ploile intense durau câteva zile, în restul timpului un firicel timid, deși perseverent, se strecura printre pietre și alte obstacole (urmând așa-numita lege constructală sau, poate, banala lege a gravitației). Acum, după săptămâni de absență a ploii, albia e secată. Soarele dogorește asupra unei lumi pline de morminte ale atâtor ființe minuscule care trăiau, altădată, doar în virtutea acelu firicel de apă.

3. Privită de departe (acum putem avea și priviri din spațiul stratosferic sau de mai sus), pădurea pare o secreție a pământului, poate cu rol de apărare împotriva a ceva nedeslușit, poate cu rol estetic, pentru vreun scop nedeslușit. În fața ochilor minții, mie îmi apare, însă, ca o

barbă crescută pe obrazul pământului, printre firele (copacii) căreia se preumblă animale și păsări și găngăanii felurite, pe care barba le tolerează cu infinită grijă. Când, din motive obscure, barba va fi rasă, toată acea lume vie, care se adăpostea acolo, va fi exterminată.

4. Scheletul unui animal zace sub soarele intolerant al deșertului. Animalul pe care-l susținea a fost doborât – de bătrânețe sau de boală sau, cel mai adesea, de un alt animal –, urmând inexorabila lege a firii. Oasele albite de soare vor putea spune povestea de viață a animalului, chiar în detaliu, unui specialist, dar mie îmi evocă imaginea unui călător anonim, mergând pe drumul său și care, la un moment dat, obosit, a adormit. Adormise de multe ori până atunci, dar se trezise și mersese mai departe – de data aceasta, drumul care-l aștepta a rămas singur.

5. Pe măsură ce soarele se ridică pe cer, razele sale devin tot mai fierbinți pentru orice vietate de pe pământ. În timpul nopții, râma a hălăduit prin țărâna umezită de răcoare, dar acum simte cum pielea începe să i se usuce de la soarele din ce în ce mai puternic. Cu ultimele puteri (păstrate tocmai pentru acest moment crucial),

râma începe să sape în pământ. Încet-încet, corpul ei filiform pătrunde tot mai mult în solul afânat (de întreaga comunitate de râme) și, la un moment dat, cu o zvâcnire finală, dispare în adâncuri. Pământul o salvează pentru încă o zi de viață.

6. Structurile mari ale Pământului au maiestuoșitatea (și maiestatea) lor – munții cu capetele învăluite în nori, fluviile ale căror țărături nu se văd între ele, canioanele săpate în miliarde de ani având, acum, înălțimi de sute de metri, deșerturile întinse pe suprafețe cât ale unor țări întregi. Dar ce bogăție de semnificații (nu toate metafizice) poate stârni un mic mușuroi de furnici, pentru care întregul Univers se încolățește doar în jurul aceluia mușuroi – micul și marele sunt echivalente din perspectiva sensului.

7. Cercetări recente indică faptul că vecina noastră planetară – Marte – ar putea conține viață, oricât de primitivă, în straturile adânci ale subsolului marțian, pământul de acolo. Explicația este clară și simplă: pierderea atmosferei planetei a expus-o radiațiilor cosmice mortale. Fie că viața, din etapele ei superioare, a fost distrusă de aceste

radiații, fie că viața de acolo este abia la primii săi pași, singurul loc în care viitatea ar putea subzista este pământul marțian.

8. O ploaie de vară, cu soare, a scaldat grădina plină de legume aproape de coacere. Merg agale pe cărăruia care desparte grădina în două (ca o cărare făcută în părul lung al unei fete). Deodată, simt că strivesc ceva sub talpă – este un melc, ieșit să se bucure de umezeala din aer și de pe pământ. Melcul a murit, sub cochilia făcută țândări. Oare ce-o fi crezut când a văzut talpa că vine din cer peste el? Oare mai are frați? Ce bucurii sau elanuri am zdrobit, desigur,, fără să vreau, dar totuși am zdrobit? Oare unde voia să ajungă, poate pentru prima dată în viață, și nu va mai reuși niciodată? Grădina exultă sub apa care o hrănește – cine știe câte drame se petrec, chiar acum, în frunzișul impenetrabil din jur!

9. O mică gânganie, aflată pe cine știe ce încregătură inventată de zoologi (și de care, desigur, gânganiei nu-i pasă câtuși de puțin), se cațără încet, în ritmul ei milimetric, pe un fir de iarbă – poate speră să găsească ceva de mâncare în vârful. Trec neglijent și ating firul de iarbă care, clătînându-se,

aruncă la pământ gângania. Desigur, nu observ distrugerea provocată muncii îndelungate a vietății. Trec mai departe (o forță a naturii, din perspectiva gânganiei), la fel de neglijent ca orice forță a naturii. În urma mea, gângania își reia ascensiunea pe muntele ei – firul de iarbă.

10. Au fost descoperite, recent, peșteri săpate în munte, care nu par a fi nici efecte ale proceselor geologice, nici artefacte. Savanții au ajuns la concluzia că ele au fost săpate de animale, poate pentru a se adăposti în fața furiilor naturii sau în fața prădătorilor. Pământul s-a lăsat zdrențuit de ghearele animalelor, ca orice mamă. Animalele acelea au dispărut de mult, sub legile inexorabile ale aceleiași naturi, dar urmele disperării lor pentru a trăi (o altă disperare, diferită – opusă? – față de dispararea kierkegaardiană: cea de moarte) au rămas săpate pentru veșnicie în memoria Pământului.

11. Trenul aleargă, neobosit, pe nesfârșitele linii ferate. Tocmai a ieșit dintr-un tunel care a străpuns muntele și acum s-a așternut la drum de-a lungul unei coaste înverzite. Departe, sus, pe coastă, o turmă de oi paște iarba proaspătă. De aici, din tren, pare că sunt o salbă de perle

albe pe care muntele și le-a agățat, cochet, la gât. Sub adierea vântului, perlele se mișcă încoace și încolo pe pieptul verde al muntelui.

12. Anul trecut, pe vremea aceasta, am stat culcat în iarba proaspătă și înaltă și parfumată care-și adjudecase câmpia întinsă până în zare. Lângă ochiul meu, un fir de iarbă se înălța, zvelt ca o gimnastă, tremurând, abia simțit, în răcoarea tinerească a dimineții. M-am întrebat dacă anul viitor acel fir de iarbă își va mai aminti de mine. În joacă, am legat o mică fundiță în jurul firului. A venit toamna, a venit iarna, iar în primăvara următoare m-am întins din nou (după un semn făcut anterior) în noua iarbă a câmpiei – lângă ochiul meu, un fir de iarbă avea o mică gătuitoră, ca și cum, anterior, strămoșul său ar fi avut legată o fundiță.

13. Savanții ne explică faptul că, periodic, Pământul își schimbă polii magnetici unul cu altul. Desigur, există o explicație științifică, bazată pe teorii ferme și testate/coroborate factual sau contrafactual. Dar mie îmi pare că adevărata explicație este alta – eu cred că Pământul, în timp ce doarme, obosit (ziua și noaptea Pământului

au, desigur, dimensiuni geologice), din când în când, se întoarce pe partea cealaltă și atunci cei doi poli se inversează și ei.

14. Luna întoarce întotdeauna aceeași față spre Pământ (de aceea există o așa-numită parte nevăzută, din perspectiva Pământului, a Lunii). Este ca și cum mama (Pământul) ar ține în brațe copilul (Luna) și s-ar roti (ar dansa) cu el. Mama și copilul stau, astfel, unul cu fața la celălalt și se rotesc (dansează) împreună – cum ar putea copilul să-și întoarcă fața de la mama sa care-l privește cu atâta dragoste necondiționată?

15. Întreaga civilizație dezvoltată pe Pământ, culmile științifice și artistice, etice și spirituale, toate acestea reprezintă efecte ale unui eșec cosmic – eșecul planetei noastre de a cădea pe Soare. Așa cum mersul biped este o tentativă nereușită de a cădea, la fel mișcarea de revoluție a Pământului reprezintă o tentativă nereușită a acestuia de a cădea. Cât timp neșansa îi va surâde Pământului, civilizația pământeană va continua să înflorească.

16. Cumva, la scară geologică, noi, oamenii, suntem chiriași ai Pământului. Casa noastră a fost locuită, pe rând, de bacterii, de dinozauri, de păsări, de mamifere și, abia de curând, și de oameni. Se cuvine, așadar, să păstrăm în cea mai bună ordine și stare această casă străveche, care nu este proprietatea noastră și în care suntem doar chiriași temporari.

17. Lângă o stație de alimentare cu combustibil a autoturismelor, din iarba înaltă și deasă care înconjoară stația, a ieșit, pe jumătate culcată, pe jumătate ridicată, o șopârlă. Își expune corpul la soare, pentru a căpăta energia fără de care nu ar putea să se hrănească și să trăiască. Privește, curioasă, la mașina care alimentează în stație – se gândește că, asemenea ei, mașina se expune la soarele ei, pompa de combustibil, pentru a se încălzi în scopul de a putea merge mai departe.

18. Ceea ce oamenii fac pe Pământ – drumuri, tuneluri, clădiri, fabrici, avioane – îi par Pământului niște simple jocuri nevinovate ale unor copii, care se joacă cu străbunicul lor. De aceea, îi lasă să se joace (inclusiv de-a știința sau de-a Dumnezeu), privindu-i cu infinită înțelegere și toleranță. Chiar și atunci când acei copii dau

foc pădurilor, distrug ozonul sau se bat între ei pe cele mai bune locuri de joacă, Pământul îi privește la fel de tolerant, deși, de data aceasta, dojenitor. Este răbdarea mărimii în raport cu micimea.

19. Pentru vietățile subpământene (se pare, mult mai numeroase, la nivel de specii și de indivizi, decât cele supra-terane sau acvatic), rețeaua de rădăcini ale pădurii este o... pădure. Ele se plimbă prin pădurea lor subpământeană în mod analog cu ceea ce fac restul ființelor în pădurea de deasupra. Dacă am putea vedea, simultan, cele două păduri, una ni s-ar părea oglinda celeilalte.

20. Dacă aș privi din spațiu intrarea unui tren în tunel, ieșirea lui din acel tunel și intrarea în alt tunel și așa mai departe, cea mai probabilă imagine care mi-ar veni în minte ar fi următoarea: trenul mi-ar părea un ac care pătrunde în munți, din loc în loc, și-i coase între ei, cu o ață nevăzută (de fapt, acea ață este chiar calea ferată pe care merge trenul). Astfel, toți munții vor fi cusuți, în cele din urmă, într-un colier pe care Pământul îl va purta la gât. Pentru a menține colierul cusut, acul-tren va continua să treacă dintr-un munte în altul, la nesfârșit.

Merg pe strada pe care a locuit un mare poet, mort de mult. Marele scriitor a parcurs de mii de ori acest trotuar, la treburile zilnice sau, poate, pentru a-și căuta ideile poetice, într-un solilocviu peripatetic. De fiecare dată când fac un pas, simt o imensă sfială la gândul că, poate, chiar cu acel pas, am călcat peste urma tălpii poetului – cine știe ce gând neterminat, de demult, care aștepta pașii poetului, am strivit astfel...

*

Ochiul de apă, rămas după ploaie sub arșița soarelui, se evaporă, încet. Nu se tânguie, nici nu se bucură, nu se ascunde, nici nu se martirizează. Acceptă, senin, fatalitatea. Privesc în oglinda ochiului de apă care se micșorează din ce în ce mai mult. În acea oglindă este un cer albastru cu câțiva nori albi răsfirați ici și colo și cu câteva păsări zburând, extravagant, pe acel cer. Pe măsură ce ochiul de apă se micșorează, cerul din el se micșorează și el. În cele din urmă, ochiul de apă dispare, iar pe pământ rămâne doar o urmă umedă care, la rândul ei, va dispărea curând. Dar, oare, unde s-a dus cerul, cu norii și cu păsările lui?

*

Nou-născutul găngurește în legea lui. În fața ferestrei deschise, pe o ramură a copacului care o străjuiește, se așază o pasăre și privește curios la cel ce găngurește ininteligibil. Deodată, își umflă gura și începe să ciripească. Nou-născutul se oprește o clipă din găngurit, apoi îl continuă. Pasărea se oprește, la rândul ei, politicoasă, după care își reia ciripitul. Conversația aceasta, numai de cei doi protagoniști înțeleasă, continuă un timp, până când își spun tot ce aveau de spus. După care pasărea, lămurită, își ia zborul. Nou-născutul, lămurit, la rândul său, adoarme mulțumit.

*

Postmodernismul (ceva mai frapant în literatură decât în alte arte) introduce tehnica scriiturii numită *pâlpăire* – un personaj exhibă diferite trăsături în mod vag și intermitent, cu schimbări impredictibile, o întâmplare se desfășoară cu împletiri ambigue între claritate și neclaritate. Desigur, clarobscurul era utilizat și în modernism, dar pâlpăirea nu e un clarobscur neted, uniform și ferm stabil, ci o trecere neîncetată, uneori și rapidă, între diverse fațete care descriu un fapt, sau o idee, sau o trăire – iar asemănarea cu pâlpăirea flăcării este nu doar posibilă, ci și inevitabilă (*Nota bene*: poate că flacăra, cu a ei pâlpăire, ar trebui să fie „logo“-ul postmodernismului).